

ЕДИНБУРЗЬКИЙ ЗАМОК – СВИДОК ШОТЛАНДСЬКОЇ ІСТОРІЇ

Дегтяренко Ольга,
студентка IV-го курсу
історичного факультету
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
e-mail: olyadegtyarenko19@gmail.com

Науковий керівник: **Діденко Катерина,**
кандидат історичних наук,
кафедра всесвітньої історії та методик навчання
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

Актуальність теми. Сучасна історична наука не обмежується лише вивченням дат, битв та політичних діянь. Її поле зору щодня значно розширюється, охоплюючи дослідження повсякденного життя людей, розвитку культури та мистецтва, а також впливу архітектурних споруд на хід історії.

Замки, собори, палаци та інші будівлі – не просто свідки минулого, а й джерела цінної інформації про життя людей, їхні звичаї, вірування та тогочасні технології. Зокрема, досліджуючи Единбурзький замок, історики можуть дізнатися багато про військову історію Шотландії, життя королівського двору, а також про розвиток будівельних технологій протягом століть.

Мета дослідження. За допомогою історичних відомостей змоделювати роль Единбурзького замку у розвитку шотландської архітектури та історії.

Викладення основного матеріалу. Розташована на заході Європи, Шотландія є частиною Сполученого Королівства, котра береже свою унікальну культуру та самобутність. Історія Шотландії сповнена боротьби за незалежність. Неодноразово англійці намагалися завоювати цю горду країну, але шотландський народ, вірний девізу «Ніхто не зачепить мене безкарно», мужньо відстоював свою свободу.

Сьогодні Шотландія – це мирна країна, відкрита до гостей. Тут можна поринути в атмосферу старовини, досліджуючи величні замки, насолодитися красою природи, відвідати колоритні міста та фестивалі, а також відчувати справжній шотландський дух, особливо – у величному Единбурзькому замку.

Із кінця XVIII ст. замки поступово перетворюються на туристичні об'єкти, Единбурзький замок – не виняток. Величний замок, що височіє над містом, несе в собі відлуння століть. Його велична постать на

Замковій скелі, природній фортеці з панорамним видом на околиці, не випадково привернула увагу ще в XVII ст. [2].

Саме тут король Едвін Дейра з Нортумбрії у VII ст. звів першу фортецю, відому як «Dun-Eideann», що дослівно означає «форт Едвіна». Ця назва й лягла в основу сучасного Единбурга, міста, що оточує величний замок. Із того часу Единбурзький замок став свідком бурхливої історії Шотландії, переживаючи облоги, коронації та битви. Його неприступні стіни протягом століть захищали шотландський народ, а його велич символізувала стійкість та силу країни [3, с. 57].

Якою ж була історія Единбурзького замку? Протягом наступних століть після візиту Едвіна Дейри фортеця використовувалася як королівська резиденція, в'язниця, військова база і державна скарбниця. Всупереч тому, що Джон Тейлор написав у своєму щоденнику подорожей «Паломництво без гроша в кишені», розповіді про свою пішу подорож з Лондона до Единбурга, що Единбурзький замок був «нескореним», раніше замок був в облозі, бомбардований, зруйнований, неодноразово завойовувався, перебудовувався і модифікувався.

Цей найбільший з шотландських замків містить багато історично важливих об'єктів, і головним з них є Камінь Сконе. Відомий також як Камінь долі, блок пісковика асоціювався з коронаціями середньовічних шотландських королів в абатстві Скоун на острові Скоун у Пертширі. Легенда свідчить, що тільки там, де знаходиться камінь, правлять шотландські королі. Вивезений з Шотландії королем Англії Едуардом I в 1296 р. в результаті навмисного акту політичної пропаганди, камінь був нарешті повернутий шотландському народу в 1996 р.

Під час війни за незалежність Шотландії (1296–1328) замок був ненадовго захоплений англійськими військами в 1314 р. Крім того, лише деякі середньовічні будівлі в замку вціліли через бомбардування під час облоги битв. Імовірно, пишучи про свої враження від побаченого замку, Джон Тейлор романтизував його минуле.

Фортеця була побудована у вигідній точці, де стала стратегічним опорним військовим пунктом, тому неодноразово переходила із рук у руки, від англійців до шотландців [3, с. 60–63].

Ті, хто знайомий із історією боротьби за владу між Англією та Шотландією, зокрема із двома війнами за незалежність Шотландії, розглядають Единбурзький замок як символ цієї країни. Усередині архітектурної споруди є також й інші досить символічні об'єкти, що посилюють культурне та історичне значення замку: дві бронзові статуї височіють у фортеці Единбургу та нагадують відвідувачам про дві важливі історичні постаті – Роберта Брюса та Вільяма Уоллеса. Роберта Брюса по праву вважають батьком шотландської нації. Він не лише здобув перемогу над англійськими загарбниками та зійшов на шотландський

престол, але й став символом незламного духу та прагнення до свободи. Важливо також згадати Вільяма Уоллеса, хороброго воїна, який боровся пліч-о-пліч з Робертом Брюсом. Він став справжнім народним героєм, надихаючи шотландців на боротьбу за свою незалежність [4].

Сьогодні Единбурзький замок з більш ніж мільйоном відвідувачів щорічно є найпопулярнішим туристичним напрямком Шотландії. Крім того, що замок сам по собі є вражаючим пам'ятником, кожен камінь якого просякнутий історією, він також є домом для Національного військового музею та трьох полкових музеїв. Будучи частиною міста Единбург, замок визнаний ЮНЕСКО об'єктом Всесвітньої спадщини, ця честь присуджена в 1995 році [1].

Единбурзький замок як для істориків, так і для самих шотландців – це не просто історична пам'ятка, це справжня душа Шотландії. Велична фортеця, що височіє над містом на Замковій скелі, протягом століть була свідком бурхливих подій та кривавих битв.

Висновки. Отож, можна зробити висновок, що Единбурзький замок спочатку збудований для захисту від ворогів, протягом багатьох років переживав облоги, штурми та окупації. Із часом його оборонне значення зменшилось, але він не втратив своєї ваги для шотландського народу.

Сьогодні Единбурзький замок – це не лише музей під відкритим небом, а й символ стійкості та незламного духу Шотландії. Він щороку приваблює мільйони туристів, які прагнуть доторкнутися до історії та відчутти справжню атмосферу шотландської культури. Единбурзький замок, як архітектурна спадщина міста і шотландського народу, зміцнює шотландську ідентичність серед місцевих жителів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кармаз М. Найбільші замки світу: топ 10 неперевершених споруд. С. 162–163. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/20960/1/162-163.pdf>.
2. Мальська М. П. Менеджмент туризму. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 314 с.
3. Campbell D. Edinburgh: a cultural and literary history. Oxford: Signal Books, 2006. 277 p.
4. McCrone D. Understanding Scotland: The Sociology of a Nation. London: Routledge, 2001. 256 p.